Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2024/6823

29.11.2024

PRIPOROČILO SVETA

z dne 21. oktobra 2024

o ekonomski, proračunski in strukturni politiki ter politiki zaposlovanja Luksemburga

(C/2024/6823)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ([1]) in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]), s katero je bil vzpostavljen Mehanizem za okrevanje in odpornost (v nadaljnjem besedilu: Mehanizem), je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik Mehanizem pripomore k doseganju gospodarskega in socialnega okrevanja ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, zlasti tistih za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(2) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]) (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je čim prej postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bi pripomoglo k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energetsko učinkovitost.

(3) Komisija je 16. marca 2023 objavila sporočilo z naslovom Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030, da bi prispevala k odločitvam o politikah in ustvarila okvirne pogoje za povečanje rasti. V sporočilu je opredeljenih devet dejavnikov konkurenčnosti, ki se medsebojno krepijo. Med temi dejavniki se dostop do zasebnega kapitala, raziskave in inovacije, izobraževanje in spretnosti ter delujoč enotni trg poudarjajo kot najpomembnejše

([1]) UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

prednostne naloge politike za reforme in naložbe za reševanje sedanjih izzivov glede produktivnosti ter za krepitev dolgoročne konkurenčnosti Unije in njenih držav članic. Komisija je 14. februarja 2024 objavila sporočilo z naslovom Letno poročilo o enotnem trgu in konkurenčnosti za leto 2024. V tem sporočilu so podrobno opisane konkurenčne prednosti in izzivi evropskega enotnega trga, pri čemer se spremlja letni razvoj glede na devet dejavnikov konkurenčnosti.

(4) Komisija je 21. novembra 2023 sprejela letni pregled trajnostne rasti za leto 2024, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2024. Evropski svet je 22. marca 2024 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda trajnostne rasti za leto 2024 v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 21. novembra 2023 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2024, v katerem Luksemburga ni opredelila kot ene od držav članic, ki so jih morda prizadela neravnotežja ali za katere obstaja tveganje, da bi jih ta prizadela, ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2024 z analizo izvajanja smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ([5]) (v nadaljnjem besedilu: priporočilo o euroobmočju za leto 2024) sprejel 12. aprila 2024, skupno poročilo o zaposlovanju pa 11. marca 2024. Komisija je 18. aprila 2024 sprejela mnenje o osnutku proračunskega načrta Luksemburga za leto 2024.

(5) 30. aprila 2024 je začel veljati novi okvir ekonomskega upravljanja Unije. Okvir vključuje novo Uredbo (EU) 2024/1263 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru, spremenjeno Uredbo Sveta (ES) št. 1467/97 ([6]) o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in spremenjeno Direktivo Sveta 2011/85/EU ([7]) o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic. Cilj novega okvira ekonomskega upravljanja je z reformami in naložbami spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, trajnostno in vključujočo rast ter odpornost in preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Novi okvir ekonomskega upravljanja tudi spodbuja nacionalno odgovornost in je usmerjen bolj srednjeročno, hkrati pa je izvrševanje učinkovitejše in doslednejše. Vsaka država članica mora Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt vsebuje fiskalne, reformne in naložbene zaveze države članice in zajema obdobje štirih ali petih let, odvisno od rednega trajanja zakonodajnega obdobja v zadevni državi članici. Pot gibanja očiščenih odhodkov ([8]) v nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih mora biti skladna z zahtevami iz Uredbe (EU) 2024/1263, vključno z zahtevami, da se začne dolg sektorja država najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % bruto domačega proizvoda (BDP) ter da se primanjkljaj sektorja država srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz Uredbe (EU) 2024/1263, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta. V podporo pripravi teh nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov je Komisija 21. junija 2024 objavila smernice o informacijah, ki jih morajo zagotoviti države članice v svojih nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih in letnih poročilih o napredku. Komisija je v skladu s členoma 5 in 36 Uredbe (EU) 2024/1263 državam članicam posredovala referenčne smeri in tehnične informacije, kjer je bilo to ustrezno. Države članice morajo svoje srednjeročne fiskalno-strukturne načrte predložiti do 20. septembra 2024, razen če se država članica in Komisija dogovorita o razumnem podaljšanju tega roka. Države članice lahko v skladu z nacionalnim pravnim okvirom o osnutku svojih srednjeročnih načrtov razpravljajo z nacionalnimi parlamenti, neodvisne fiskalne institucije lahko prosijo, da izdajo mnenje, ter se lahko posvetujejo s socialnimi partnerji in drugimi nacionalnimi deležniki.

([4]) Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Priporočilo Sveta z dne 12. aprila 2024 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Uredba Sveta (ES) št. 1467/97 z dne 7. julija 1997 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L 209, 2.8.1997, str. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Direktiva Sveta 2011/85/EU z dne 8. novembra 2011 o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L 306, 23.11.2011, str. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2, točka 2, Uredbe (EU) 2024/1263: Očiščeni odhodki pomenijo javnofinančne odhodke brez (i) odhodkov za obresti, (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

(6) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2024 nadalje razvija v skladu z izvajanjem Mehanizma. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020, 2022 in 2023 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, ki so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Luksemburg je 30. aprila 2021 Komisiji predložil nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18 (1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je na podlagi člena 19 Uredbe (EU) 2021/241 in v skladu s smernicami za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 13. julija 2021 sprejel Izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Luksemburg ([9]), ki je bil spremenjen 17. januarja 2023 na podlagi člena 18(2) Uredbe (EU) 2021/241 zaradi posodobitve najvišjega finančnega prispevka za nepovratno finančno podporo ([10]). Izplačilo obrokov je pogojeno s sprejetjem sklepa Komisije v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, ki ugotavlja, da je Luksemburg zadovoljivo izpolnil ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta. Zadovoljiva izpolnitev temelji na predpostavki, da doseženi predhodni mejniki in cilji niso bili izničeni.

(8) Luksemburg je 26. aprila 2024 predložil nacionalni reformni program za leto 2024, 25. aprila 2024 pa program za stabilnost in rast za leto 2024 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97 ([11]). V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2024 odraža tudi polletno poročanje Luksemburga o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(9) Komisija je 19. junija 2024 objavila poročilo o državi za Luksemburg za leto 2024. V njem je ocenila napredek Luksemburga pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2023, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v Luksemburgu. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, kot tudi novimi in nastajajočimi izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Luksemburga pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov.

(10) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat, se je primanjkljaj sektorja država v Luksemburgu povečal z 0,3 % BDP v letu 2022 na 1,3 % v letu 2023, dolg sektorja država pa se je povečal s 24,7 % BDP konec leta 2022 na 25,7 % konec leta 2023.

(11) Svet je 12. julija 2022 Luksemburgu priporočil, naj ukrepa tako, da v letu 2023 zagotovi, da bo rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s splošno nevtralno naravnanostjo fiskalne politike ([12]), ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Luksemburgu je bilo priporočeno, naj bo pripravljen prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Luksemburgu je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo Mehanizma in drugih skladov Unije. Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnanost ([13]) v letu 2023 v razmerah visoke inflacije ekspanzivna in je znašala 3,2 % BDP. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) v letu 2023 je imela ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 2,7 % BDP. Ekspanzivna rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je bila posledica izrednih energetskih ukrepov, ki niso ciljno usmerjeni,

([9]) ST 10155/21 INIT in ST 10155/21 ADD 1.

([10]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 17. januarja 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Luksemburg (ST 16022/22 INIT).

([11]) Uredba Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik (UL L 209, 2.8.1997, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 je srednjeročna rast potencialnega proizvoda Luksemburga v letu 2023, ki se uporablja za merjenje fiskalne naravnanosti, na podlagi 10-letne povprečne realne stopnje potencialne rasti in deflatorja BDP za leto 2023 nominalno ocenjena na 5,6 %.

([13]) Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna Unije. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov (in brez začasnih izrednih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19), vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru Mehanizma in drugih skladov Unije.

trajnega povišanja plač v javnem sektorju ter socialnih prejemkov in nadomestil, višjih javnih naložb in znižanja stopenj DDV za eno odstotno točko v letu 2023. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov leta 2023 torej ni bila v skladu s priporočilom Sveta z dne 12. julija 2022. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz Mehanizma in drugih skladov Unije, so v letu 2023 znašali 0,1 % BDP. Nacionalno financirane naložbe so v letu 2023 znašale 4,7 % BDP, kar pomeni zvišanje za 0,5 odstotne točke v primerjavi z letom 2022. Luksemburg je dodatne naložbe financiral iz Mehanizma in drugih skladov Unije. Financiral je javne naložbe za zeleni in digitalni prehod, kot so javni prevoz, energetska učinkovitost in zelena mobilnost ter digitalne javne storitve. Te javne naložbe se delno financirajo iz Mehanizma in drugih skladov Unije.

(12) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije, v programu stabilnosti za leto 2024 predvideva realno rast BDP v višini 2,0 % v letu 2024 in 3,0 % v letu 2025, inflacija, merjena s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin (HICP), pa naj bi v letu 2024 znašala 1,9 %, v letu 2025 pa 3,2 %. Primanjkljaj sektorja država naj bi se v letu 2024 povečal na 1,2 % BDP in v letu 2025 ostal stabilen pri 1,2 % BDP, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 povečal na 26,5 %, do konca leta 2025 pa na 26,9 %. Primanjkljaj sektorja država naj bi se po letu 2025 postopno zmanjšal, in sicer v letu 2026 na 0,9 % BDP, v letu 2027 pa naj bi ostal stabilen. Za saldo sektorja država se tako načrtuje, da bo v obdobju, ki ga zajema program, ostal pod referenčno vrednostjo 3 % BDP iz Pogodbe. Dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se po letu 2025 postopno povečal, in sicer v letu 2026 na 27,3 %, v letu 2027 pa naj bi ostal stabilen.

(13) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi realni BDP zrasel za 1,4 % v letu 2024 in za 2,3 % v letu 2025, inflacija, merjena s HICP, pa naj bi znašala 2,3 % v letu 2024 in 2,0 % v letu 2025.

(14) V pomladanski napovedi Komisije 2024 je predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 1,7 % BDP v letu 2024, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 povečal na 27,1 %. Povečanje deleža primanjkljaja v letu 2024 odraža predvsem nadaljnjo visoko porabo za sredstva za zaposlene v javnem sektorju ter socialne prejemke in nadomestila zaradi samodejne indeksacije in nižjih prihodkov, predvsem zaradi diskrecijskih ukrepov, kot sta npr. prilagoditev dohodninskih razredov navzgor in nadomestilo podjetjem za tretjo tranšo plačnega indeksa leta 2023, tako da se v letu 2024 zmanjšajo prispevki delodajalcev za socialno varnost. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost v letu 2024 ekspanzivna in naj bi znašala 0,4 % BDP.

(15) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz Mehanizma v letu 2024 financirali odhodki v višini 0,1 % BDP v primerjavi z manj kot 0,1 % BDP v letu 2023. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz Mehanizma, bodo omogočili visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo ali dolg sektorja država v Luksemburgu.

(16) Svet je 14. julija 2023 Luksemburgu priporočil ([14]), naj zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih neto primarnih odhodkov ([15]) v letu 2024 na največ 4,8 %. Države članice so bile pozvane, naj pri izvrševanju svojih proračunov za leto 2023 in pripravi osnutkov proračunskih načrtov za leto 2024 upoštevajo, da bo Komisija na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 Svetu predlagala začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki Luksemburga v letu 2024 povečali za 6,8 %, kar presega priporočeno najvišjo stopnjo rasti. Presežek nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti nacionalno financiranih očiščenih primarnih odhodkov v letu 2024 ustreza 0,9 % BDP. Pri tem obstaja tveganje, da to ne bo skladno s priporočilom Sveta.

(17) Poleg tega je Svet Luksemburgu priporočil, naj ukrepa tako, da v letih 2023 in 2024 čim prej postopoma odpravi veljavne izredne energetske podporne ukrepe ter pri tem uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Svet je Luksemburgu nadalje priporočil, naj, če bodo zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni novi ali nadaljnji podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024, v kateri se predpostavlja, da bodo ukrepi za omejitev zvišanja cen plina in električne

([14]) Priporočilo Sveta z dne 14. julija 2023 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Luksemburga za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Luksemburga za leto 2023 (UL C 312, 1.9.2023, str. 145).

([15]) Očiščeni primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez (i) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) odhodkov za obresti, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

energije ter subvencije za omejitev stroškov ogrevanja ostali v veljavi v letih 2024 in 2025, so neto proračunski stroški ([16]) energetskih podpornih ukrepov ocenjeni na 0,9 % BDP v letu 2023, v letu 2024 pa naj bi znašali 0,5 % BDP ter v letu 2025 0,3 % ([17]).

(18) Če bi se povezani prihranki porabili za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja, kot je priporočil Svet, bi te projekcije pomenile fiskalno prilagoditev v višini 0,5 % BDP v letu 2024, nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki ([18]) pa bi imeli v navedenem letu ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,3 % BDP. Izredni energetski podporni ukrepi naj v letih 2023 in 2024 ne bi bili čimprej postopoma odpravljeni. Pri tem obstaja tveganje, da to ne bo skladno s priporočilom Sveta. Poleg tega naj se s tem povezani prihranki ne bi v celoti uporabili za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Pri tem obstaja tveganje, da tudi to ne bo skladno s priporočilom Sveta. Proračunski stroški izrednih energetskih podpornih ukrepov, namenjenih zaščiti ranljivih gospodinjstev in podjetij, so v letu 2024 ocenjeni na 0,1 % BDP (0,4 % BDP v letu 2023), od česar manj kot 0,1 % BDP ohranja cenovni signal za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energetske učinkovitosti (0,3 % v letu 2023).

(19) Svet je Luksemburgu poleg tega priporočil, naj ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz Mehanizma in drugih skladov Unije, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirane javne naložbe v letu 2024 nekoliko zmanjšale na 4,6 % BDP (s 4,7 % BDP v letu 2023). To je predvsem posledica zamude pri dostavi vojaških satelitov, ki naj bi bili zdaj dostavljeni leta 2025. Ob upoštevanju tega dodatnega dejavnika in glede na to, da naj bi delež javnih naložb v BDP v Luksemburgu v obdobju, ki ga zajema pomladanska napoved Komisije 2024, ostal stabilen in na visoki ravni, se ocenjuje, da so javne naložbe v letu 2024 skladne s priporočilom Sveta. Javnofinančni odhodki, ki se financirajo s prihodki iz skladov Unije, vključno z nepovratnimi sredstvi iz Mehanizma, pa naj bi se v letu 2023 povečali z 0,1 % BDP na 0,2 % BDP v letu 2024.

(20) Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, in ob predpostavki nespremenjene politike pomladanska napoved Komisije 2024 v letu 2025 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 1,9 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 povečal na 28,5 %. Povečanje deleža primanjkljaja v letu 2025 je predvsem posledica višjih odhodkov za sredstva za zaposlene v javnem sektorju, socialne prejemke in nadomestila ter javne naložbe.

(21) Zaradi napovedanega demografskega premika v smeri staranja prebivalstva skupaj z zmanjšanjem neto migracij naj bi se v prihodnjih desetletjih znatno povečali javnofinančni odhodki za pokojnine. Odhodki za pokojnine naj bi v drugi polovici tega desetletja presegli prihodke iz prispevkov, zatem pa naj bi se ta primanjkljaj postopoma povečeval. To neravnovesje je mogoče v veliki meri pripisati vse večjemu številu upokojencev na delavca, kar je posledica staranja prebivalstva, to pa privede do višjega koeficienta starostne odvisnosti starih. V skladu s poročilom Komisije o staranju prebivalstva iz leta 2024 naj bi brez prilagoditev politike rezerva, namenjena za zaščito finančnega ravnovesja pokojninskega sistema, do začetka leta 2040 padla pod prag, predviden v nacionalni zakonodaji. Projekcije kažejo, da bo, ko bo ta prag dosežen, rezerva izčrpana v petih ali šestih letih. Dolgoročno naj bi se povečanje odhodkov za pokojnine podvojilo in do leta 2070 doseglo približno 17 % BDP, kar bi lahko bil največji delež v Uniji. To bi ogrozilo finančno vzdržnost luksemburškega pokojninskega sistema, hkrati pa povečalo javni dolg. Ukrepi za spodbujanje daljše delovne dobe in višje stopnje aktivnosti starejših delavcev bi pripomogli k reševanju tega vprašanja in podprli gospodarsko rast.

(22) Hitra rast prebivalstva in povečanje hipotekarnih posojil sta v desetletju pred nedavnim energetskim šokom prehitela rast ponudbe na trgu stanovanjskih nepremičnin. Togost ponudbe stanovanj je predvsem posledica praks zadrževanja zemljišč. To je privedlo do znatnega pomanjkanja stanovanjskih nepremičnin, naraščajočih stroškov ter tveganj precenjenosti trga in manjše cenovne dostopnosti, kar nesorazmerno prizadene ranljivo prebivalstvo in bi

([16]) Številka predstavlja raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s prihodki in odhodki ter, kadar je ustrezno, brez prihodkov od davkov na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije.

([17]) Za ukrepe, ki naj bi po navedbah Luksemburga ostali v veljavi do konca leta 2024, se v pomladanski napovedi Komisije 2024 načeloma predpostavlja, da bodo imeli proračunski učinek tudi v letu 2025. Predsednik vlade je 11. junija 2024 napovedal, da bo večina energetskih podpornih ukrepov postopno odpravljena s 1. januarjem 2025, razen zamejenih cen električne energije (polovica zvišanja cen od 1. januarja 2025 bo še vedno izravnana) ter treh ciljno usmerjenih ukrepov za gospodinjstva z nižjimi dohodki in domove za nego.

([18]) Ta učinek se meri kot sprememba primarnih odhodkov sektorja država brez (i) dodatnega proračunskega učinka diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) enkratnih odhodkov, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) odhodkov, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz Mehanizma in drugih skladov Unije, glede na srednjeročno (10-letno) povprečno potencialno nominalno stopnjo rasti BDP, izražena kot razmerje do nominalnega BDP.

lahko vplivalo tudi na privlačnost Luksemburga za delavce in podjetja. Leta 2023 je na trgu stanovanjskih nepremičnin prišlo do močnega upada zaradi zapoznelih učinkov višjih cen energije in zaostrovanja denarne politike, kar je zmanjšalo zaupanje potrošnikov. Posledično zmanjšanje ponudbe novih stanovanj in zemljišč, ki je doseglo rekordno nizke ravni, je oviralo potrebne popravke cen in povzročilo opazno zmanjšanje gradbene dejavnosti. Dolgotrajna prizadevanja za stabilizacijo tržnih cen niso bila uspešna, deloma zato, ker davčni sistem zbere več prihodkov od prodaje in nakupov nepremičnin kot od lastništva zemljišča, kar prispeva k neprožnosti cen in cikličnim zvišanjem. Čeprav so nedavni fiskalni ukrepi ublažili finančni pritisk v gospodinjstvih in gradbeništvu, so subvencije za lastništvo stanovanj zvišale cene stanovanj pred obdavčitvijo, kar je koristilo predvsem premožnim lastnikom in vlagateljem.

(23) Luksemburg je majhno in odprto gospodarstvo z velikim mednarodnim finančnim sektorjem, v katerem številne multinacionalne skupine usmerjajo velike vhodne in izhodne finančne tokove kot del svojih poslovnih dejavnosti. Vendar znaten delež te dejavnosti poteka med subjekti znotraj multinacionalnih skupin. Ti lahko izkoriščajo vrzeli v luksemburškem davčnem sistemu, ki zmanjšujejo obdavčljivi dohodek. Še vedno obstajajo pomisleki glede ukrepov, ki imajo preozko področje uporabe in za plačila obresti in licenčnin v jurisdikcije z nizko ali ničelno davčno stopnjo dopuščajo nizke davčne odtegljaje ali sploh nobenih ([19]). Direktiva Sveta (EU) 2022/2523 ([20]) (v nadaljnjem besedilu: direktiva o drugem stebru) je v Luksemburgu začela veljati 1. januarja 2024 in z njo je bila za multinacionalne družbe, ki poslujejo v državi, uvedena minimalna dejanska stopnja davka od dohodkov pravnih oseb v višini 15 %. Pričakuje se, da bo ta direktiva zaradi svojega področja uporabe le delno obravnavala vprašanje izhodnih plačil, saj je omejena na velike multinacionalne družbe in izključuje nekatere sektorje.

(24) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k navedeni uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te reforme in naložbe naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo. Glede na kratek časovni okvir je hitro nadaljevanje učinkovitega izvajanja načrta reform in naložb, vključno s poglavjem REPowerEU, ko bo sprejeto, bistveno, da bi Luksemburg z zelenim in digitalnim prehodom ter ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti povečal svojo dolgoročno konkurenčnost. Za izpolnitev zavez iz načrta za okrevanje in odpornost do avgusta 2026 je bistveno, da Luksemburg nadaljuje izvajanje reform in naložb. Sistematično vključevanje lokalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(25) Luksemburg mora v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta ([21]) v okviru vmesnega pregleda programov kohezijske politike do marca 2025 pregledati vsak program, ki ga podpirajo Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski socialni sklad plus (ESS+), Kohezijski sklad in Sklad za pravični prehod (SPP), pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v ustreznih priporočilih za državo, sprejetih v letu 2024, ter svoj nacionalni energetski in podnebni načrt. Ta pregled je podlaga za dokončno dodelitev sredstev Unije, vključenih v vsak program. Luksemburg je sicer dosegel določen napredek pri izvajanju programov kohezijske politike in evropskega stebra socialnih pravic, vendar izzivi ostajajo. V Luksemburgu so prav tako še naprej vidne precejšnje socialno-ekonomske razlike med mesti, manjšimi mesti, predmestji in nemestnimi območji. Pomembno je pospešiti izvajanje kohezijske politike, prednostne naloge, dogovorjene v programih, pa ostajajo relevantne. Zlasti je pomembno hitro izvajanje naložb, povezanih z zelenim in digitalnim prehodom. Ena od prednostnih nalog so še vedno naložbe v spretnosti za olajšanje prehajanja med delovnimi mesti in poklicne mobilnosti v skladu s potrebami trga dela, s posebnim poudarkom na starejših delavcih in osebah z nizkimi kvalifikacijami ter na aktivaciji in socialnem vključevanju ranljivih oseb, zlasti tistih z migrantskim ozadjem. Še naprej je pomembno izvajanje evropskega jamstva za otroke, vzpostavljenega s Priporočilom Sveta (EU) 2021/1004 ([22]), tako da se s kakovostnim izobraževanjem in usposabljanjem vključujejo prikrajšani učenci. Luksemburg bi lahko uporabil tudi platformo za

([19]) Jurisdikcije z nizko ali ničelno obdavčitvijo, ki niso vključene na seznam Unije z jurisdikcijami, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene.

([20]) Direktiva Sveta (EU) 2022/2523 z dne 14. decembra 2022 o zagotavljanju globalne minimalne davčne stopnje za mednarodne skupine podjetij in velike domače skupine v Uniji (UL L 328, 22.12.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

([21]) Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([22]) Priporočilo Sveta (EU) 2021/1004 z dne 14. junija 2021 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke (UL L 223, 22.6.2021, str. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj).

strateške tehnologije za Evropo, vzpostavljeno z Uredbo (EU) 2024/795 Evropskega parlamenta in Sveta ([23]), da bi podprl industrijsko preobrazbo, zlasti z vlaganjem v strateške vrednostne verige, kot so neto ničelna industrija, razogljičenje energetsko intenzivnih panog in digitalne inovacije.

(26) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih v načrtu za okrevanje in odpornost ter drugih skladih Unije, se Luksemburg sooča z več dodatnimi izzivi, povezanimi s pomanjkljivostmi v izobraževalnem sistemu, ki povečujejo neenakost, in vprašanji, povezanimi s poslovnimi naložbami, vključno z raziskavami in razvojem, energetsko politiko in zelenim prehodom, tudi z morebitnimi ovirami za prehod s fosilnih goriv in težavami s prometnim omrežjem.

(27) Osnovne spretnosti učencev in njihova splošna uspešnost so odvisne predvsem od njihovega socialno-ekonomskega in jezikovnega okolja. Povprečne ravni ključnih znanj in spretnosti pri starosti 15 let, kot so bile izmerjene v okviru programa mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA) v zadnji raziskavi iz leta 2018, v kateri je sodeloval Luksemburg, so znatno nižje od povprečja v Uniji. Razlika med privilegiranimi učenci in njihovimi prikrajšanimi vrstniki je v Luksemburgu večja kot v kateri koli drugi državi članici. Izobraževalni sistem vsem učencem ne zagotavlja temeljnih spretnosti, potrebnih za zadostitev potrebam trga dela v državi. Nacionalni testi kompetenc kažejo, da imajo učenci ob začetku šolanja bistvene temeljne spretnosti za začetek opismenjevanja, čeprav v njihovih začetnih spretnostih obstajajo velike razlike. Vendar se do tretjega razreda osnovne šole, tj. ko so stari 8 let, vrzel v spretnostih poveča. Uspešnost učencev pri bralnem razumevanju v nemščini in pri matematiki se zelo zmanjša, zlasti uspešnost učencev iz prikrajšanih okolij ali tistih, katerih prvi jezik ni nemščina ali luksemburščina. Zeleni prehod pomeni strukturne spremembe na trgu dela. V zvezi s tem sta se izpopolnjevanje in preusposabljanje v nazadujočih sektorjih in sektorjih v preoblikovanju povečala, načrtujejo pa se tudi nadaljnji ukrepi za odpravo vrzeli v spretnostih z zasnovo nadaljnjega poklicnega usposabljanja, relevantnega za trg dela. Še vedno pa obstaja tveganje neskladja med ponudbo spretnosti in povpraševanjem po njih.

(28) Udeležba na usposabljanjih v zadnjih 12 mesecih je nad povprečjem Unije (50 % v primerjavi s 46,6 %), vendar po skupinah ostaja neenakomerna. Čeprav je ta udeležba pri brezposelnih zelo visoka, zaostaja za nizkokvalificirane (24,2 %) in starejše delavce (32,5 %). Sektorske študije poklicev in spretnosti, ki jih izvaja javni zavod za zaposlovanje v partnerstvu s podjetniškim združenjem (*Union des Entreprises luxembourgeoises*), kažejo, da je v vseh sektorjih vse večje povpraševanje po spretnostih, ki so potrebne na vseh področjih, zlasti na pomen meddisciplinarnih spretnosti (npr. vedenjskih, digitalnih, vodstvenih in jezikovnih spretnosti) in sposobnosti prilagajanja spremembam. OECD je leta 2023 sicer potrdila visoko uspešnost Luksemburga na področju spretnosti, vendar je izpostavila tudi velike izzive, kot so pomanjkanje talentov, nizka udeležba v izobraževanju odraslih med najbolj prikrajšanimi in pomanjkanje zanesljivih podatkov o potrebah po spretnostih. Kljub številnim pobudam v zadnjih nekaj letih, da bi se spodbudilo poklicno usposabljanje med iskalci zaposlitve, obravnavali izzivi digitalizacije in okrepila zmožnost predvidevanja potreb po spretnostih v prihodnosti, so še vedno potrebne učinkovite rešitve za izboljšanje dostopa do vseživljenjskega učenja za manj usposobljene in starejše delavce.

(29) Produktivnost dela v Luksemburgu ostaja med najvišjimi v Uniji. Vendar je od svetovne finančne krize doživela opazen upad, ki se je v zadnjem času še pospešil. Poslovne naložbe so že desetletja med najnižjimi v Uniji, zlasti na področju raziskav in razvoja. Tradicionalno nizke ravni naložb, ki jih upravičujejo manjše potrebe luksemburškega gospodarstva, usmerjenega v storitve, glede na izzive zelenega in digitalnega prehoda, ki se pojavljajo poleg že obstoječih izzivov, morda ne bodo več zadostovale. Pomanjkanje delavcev je velika ovira za naložbe, to vprašanje pa bi se lahko še poslabšalo zaradi visokih cen stanovanj, dolgih voženj na delo in cestnih zastojev, kar zmanjšuje privlačnost Luksemburga kot delovnega mesta. Visoka inflacija je v letu 2023 prvič doslej sprožila tri zaporedne indeksacije plač, kar je vplivalo na konkurenčnost podjetij v različnih sektorjih, pri čemer so največji učinek občutili nefinančni poslovni sektorji, zlasti manj produktivni, čeprav je vlada delno odškodovala podjetja za tretjo indeksacijo plač. Če se bo ta trend nadaljeval, bi lahko oviral nove neposredne tuje naložbe in privedel do odločitev podjetij o selitvi.

([23]) Uredba (EU) 2024/795 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. februarja 2024 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP) in spremembi Direktive 2003/87/ES ter uredb (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 in (EU) 2021/241 (UL L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(30) Javna podpora poslovnim inovacijam v Luksemburgu je trenutno omejena v primerjavi z drugimi državami, ki pogosto zagotavljajo posredno podporo z davčnimi dobropisi za raziskave in razvoj. Vlada trenutno 25 % svojega proračuna za raziskave in razvoj namenja posebnim projektom, od katerih nekateri vključujejo zasebne partnerje, medtem ko gre večina, tj. 75 %, za podporo institucijam. Podjetja za raziskave in razvoj prejmejo razmeroma majhen delež svojega financiranja, tj. 6 %, od vlade. Za učinkovitejšo podporo inovacijam bi Luksemburg lahko razmislil o okrepitvi svojega modela financiranja, da bi vključeval več projektov sodelovanja z zasebnim sektorjem. Država lahko z neposrednimi naložbami v inovacije, ki jih vodijo podjetja, spodbudi zasebna prizadevanja na področju raziskav in razvoja ter poveča svojo splošno produktivnost.

(31) Ohranjanje vloge Luksemburga kot svetovnega finančnega vozlišča ob hkratnem zagotavljanju trdnega domačega gospodarstva predstavlja velik izziv. Finančni sektor, ki prispeva skoraj tretjino BDP, je imel velike koristi od mednarodnega povezovanja. Vendar se je dodana vrednost sektorja na delavca med letoma 2021 in 2023 zmanjšala za 15 %, in sicer se je to zmanjšanje od leta 2007 podvojilo, kar kaže na manjše koristi od udeležbe na svetovni ravni. V razmerah upadanja produktivnosti bi lahko diverzifikacija pripomogla k zmanjšanju izpostavljenosti svetovnim trgovinskim in finančnim spremembam. Poleg tega razlika med BDP in nacionalnim dohodkom zdaj znaša 30 % BDP, in sicer se je razlika od svetovne finančne krize povečala. Spodbujanje naložb v lokalne projekte raziskav in razvoja z visoko vrednostjo bi lahko zmanjšalo razliko med BDP in bruto nacionalnim dohodkom ter podprlo nacionalno bogastvo in kapital.

(32) Za luksemburški energetski sistem sta značilni velika odvisnost od uvoza in odvisnost od fosilnih goriv (77 % mešanice energijskih virov v letu 2022). Luksemburg je velik neto uvoznik energije. Skoraj v celoti je odvisen od uvoza primarne energije, pri čemer je stopnja odvisnosti leta 2022 znašala 91 %. Skupna nameščena zmogljivost za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov je leta 2023 dosegla 782 MW, kar je 13,5-odstotno povečanje od leta 2022. Vendar delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije ostaja med najnižjimi v Uniji.

(33) Luksemburg je dosegel znaten napredek pri uresničevanju ciljev Unije glede energetske učinkovitosti za leto 2030, čeprav večina shem še vedno temelji na nepovratnih sredstvih in je uporaba finančnih instrumentov še vedno zelo omejena, zlasti za podjetja in industrijo. Najboljši rezultati so v storitvenem sektorju, medtem ko mora stanovanjski sektor še nadoknaditi zaostanek, saj je njegova končna poraba energije od leta 2015 stabilna. Da bi Luksemburg dosegel svoje energetske cilje za leto 2030, in sicer pridobiti 25 % energije iz obnovljivih virov ter zmanjšati končno porabo energije za 40 % do 44 % v primerjavi z letom 2007, bo moral dodatno okrepiti prizadevanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter povečanje energije iz obnovljivih virov in energetske učinkovitosti. Pomanjkanje delovne sile in spretnosti v sektorjih in poklicih, ki so ključni za zeleni prehod, vključno s proizvodnjo, namestitvijo in vzdrževanjem neto ničelnih tehnologij, ustvarja ozka grla pri prehodu na neto ničelno gospodarstvo. Da bi se sprostila neizkoriščena ponudba delovne sile, morajo biti ti ukrepi dostopni, zlasti za posameznike in v sektorjih, ki jih bo zeleni prehod najbolj prizadel.

(34) Zastoji v cestnem prometu negativno vplivajo na gospodarstvo in okoljsko trajnostnost. K emisijam toplogrednih plinov v Luksemburgu še vedno največ prispeva cestni promet, ki ostaja ključnega pomena za razogljičenje. Luksemburg napreduje pri prehodu na trajnostni promet, pri čemer delež lahkih električnih vozil presega povprečje v Uniji. Vendar so potrebne dodatne naložbe za povečanje deleža železniškega potniškega in tovornega prometa, saj cestni promet predstavlja 86 % potniškega in tovornega prometa, tudi v obmejnih regijah, da se izboljša čezmejna povezljivost.

(35) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2024 priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o euroobmočju za leto 2024. Kar zadeva Luksemburg, priporočila 1, 2, 3 in 4 prispevajo k izvajanju prvega, drugega, tretjega in četrtega priporočila iz priporočila o euroobmočju za leto 2024 –

PRIPOROČA, da Luksemburg v letih 2024 in 2025 ukrepa tako, da:

1. pravočasno predloži srednjeročni fiskalno-strukturni načrt; postopoma odpravi izredne energetske podporne ukrepe pred kurilno sezono 2024/2025; obravnava dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema, zlasti z omejitvijo možnosti za predčasno upokojevanje in zvišanjem stopnje delovne aktivnosti starejših delavcev; pospeši sprejetje celovite politike rabe zemljišč in reforme davka na nepremičnine ter da prednost razvoju obsežnih projektov na zemljiščih v državni lasti;

okrepi ukrepe za učinkovit boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, zlasti z zagotavljanjem zadostne obdavčitve plačil obresti in licenčnin v jurisdikcije z ničelno/nizko davčno stopnjo;

2. nadaljuje hitro in učinkovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, potem ko bo sprejeto, ter zagotovi dokončanje reform in naložb do avgusta 2026; pospeši izvajanje programov kohezijske politike; se v okviru vmesnega pregleda teh programov še naprej osredotoča na dogovorjene prednostne naloge, pri čemer upošteva priložnosti, ki jih ponuja pobuda za platformo za strateške tehnologije za Evropo za izboljšanje konkurenčnosti;

3. izboljša uspešnost in pravičnost šolskega izobraževalnega sistema, tudi s prilagajanjem poučevanja potrebam prikrajšanih učencev in učencev iz različnih jezikovnih okolij; obravnava pomanjkanje delovne sile ter neskladja med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih;

4. poveča konkurenčnost s podpiranjem naložb podjetij in novih neposrednih tujih naložb, zlasti v dejavnosti z visoko intenzivnostjo raziskav in razvoja; zmanjša odvisnost od fosilnih goriv z naložbami v energetsko učinkovitost in energijo iz obnovljivih virov; dodatno spodbuja elektrifikacijo prometa ter vlaga v omrežja in infrastrukturo javnega prevoza.

V Luxembourgu, 21. oktobra 2024

Za Svet

predsednik

NAGY I.